

Donationsskulpturerna

Under flera år har Lennart Lundberg och författaren till dessa rader pratat om en ryttarstaty i Röstånga. Sedan hör man ryktesvägen att det skall komma en skulptur och efter väntan och promenader står det inte en utan två skulpturer i direkt anslutning till Nationalparksentren. Under hela första halvan av oktober har jag gått där och fascinerats av konstverken. De är båda bra. Mycket bra. Det är inte ryttarstatyer eller någon annan form av realistiska statyer. De föreställer inte kända föremål. Litet roliga sådär och förvånande och intressanta. Allt samman handlar om ljus. Ljus och speglingar.

Vill man se på dem tycker jag att man lämpligen börjar vid busskuren, följer muren hela vägen fram till skogsbrynet så står den större av dem uppe på murresterna framför nationalparksentren/turistbyrån. Den ser ut som två båtar. Den undre är rättvänd och den övre upp och ner. När man kommer närmre och tittar i det övre valvet, speglar sig det undre valvet i det övre valvet och när man flyttar sig och böjer på huvudet blir spegelbilderna riktigt roliga. Riktigt intressanta.

Går man sen runt statyn och tittar på den uppiifrån så ser man att hela den övre delen är högglanspolerad men medan den konkava ytan har kvar sin glans liksom sidorna har kvar sin är den konvexa sidan, den som vetter mot

himlen hårt repad av ett mekaniskt vektyg i långa ränder. Där kommer nästa överraskning. Hela plåten rör sig. Det är litet lugnare nu när löven börjat falla och enbart grenarna speglar sig. Men det rör sig fortfarande i plåten. Mycket intressant.

Går man ifrån litegrann och tittar på både underdel och överdel är helhetsintrycket storartat. Hela skulpturen har något grandios över sig. Och fullt av detaljer. Och liv och rörelse och speglingar.

För att nå den andra skulpturen får man runda kullen och gå ner grusgången mot dalen. Den skulpturen står på ett fundament och det första man ser är en rektangulär plåtyta i vilken himlen speglar sig. Man ser himmeluttsnittet i den blankpolerade ytan. Det är magnifikt mot den gröna skogen. När man kommer närmre ser man fullt av nya speglingar och reflexer. Den här statyn är litet intimare, speglingarna är överraskande och man hajar till för storlekarna och tänker litet vanvördigt på rostfria kastruller i köksskåpet hemma.

Båda skulpturerna är gjorda i två material. Det ena materialet är högglanspolerat stål, som om en yta är mekaniskt refflat. Det andra materialet är ett rosttrögt material, som i dessa fall är av märkena COR och TEN, vilka båda är varumärken som ägs av United States Steel

Corporation. Man får skulpturernas yta genom behandlingen av materialens oxidskikt. Mycket raffinerat.

Viken konstriktning skall dessa verk hänföras till? Som tur är så kan vi som deltog i kulturföreningens utflykt till Helsingborg tidigare i höst vara ganska säkra i våra omdömen. Den ene av de framstående konstnärer vars verk vi såg på Dunkerska kulturhuset var Bengt Orup, som föddes i Lindesberg men som levda nästan hela sitt liv i Laröd. På utställningen i Dunkerska var den konstriktningen med namnet Konkreta Konstruktivister som Orup tillhörde väl dokumenterad. Men den framgår ännu tydligare i den retrospektiva utställningen om Alexis Huber, som fanns för några år sedan. Hos både Robert Harding och Alexis Huber är det rostfria stålet framträdande och Konkret Konstruktivism har sitt ursprung i 1910-talets ryska konst med Malevitz, El Lissitzky och Kandisky. Vår främste före andra världskriget var Otto G Carlsund och efter detta krig finns den skånska delen med ett tiotal namn. Alla

mycket framträdande. Min favorit bland dessa är lantbrukaren och konstnären Torsten Esbjörnsson. Frågan kvarstår om inte också Roland Malmsjö, liksom sin lärare Richard Mortenssen, skall hänföras till denna i Kontinentaleuropa stora konströrelsen.

Såväl ljuset, formerna och materialet är gemensamma för Harding och Huber.

Det är måndagen den 26 oktober. En strålande solig dag. Nu fram på eftermiddagen, det tar kanske tre timmar till det är mörkt, speglar sig de mångfärgade träden i den lilla skulpturens övre ytor. Samma färger som i Lena Jenny Malmsjös akvareller. Det är praktfullt. Jag kommer nerifrån Nackarpsdalen den här gången och när jag passerat den lilla statyn och tittar bakåt har spegelbilden av himlen i den översta ytan samma gråa färg som himlen. Sommaren verkar vara över för denna gång.

Nu vet jag också att det är konstnären själv som bestämt den exakta platsen för båda statyerna. Det är säkerligen därför som speglingarna i båda statyerna blir så livfulla. Jag tyckte från början att statyerna står litet mörkt. Nu förstår jag varför. Kontrasterna blir mycket större och alla speglingarna tätare när statyerna är resta under träden. Helt magnifikt. Denna måndageftermiddag pratade jag om statyerna med

en polsk ingenjör. Gemensamt upptäckte vi i den stora statyen ett riktigt intressant eko. Det finns mycket att uppleva i dessa två statyer.

Jag kan väl tänka mig att dessa statyer ger även andra ekon och då i överförd bemärkelse. Jag har också upptäckt att det i vårt område finns flera statyer. Stor heder och stort tack till donator John-Ove Hansson och skulptören Robert Harding, som givit oss dessa storslagna skulpturer. Det känns nästan ännu bättre att få fortsätta drömmarna om framtida rytarstatyer. Eller skall det rent av vara till åminnelse av alla remontuppfödarna. Jag har inga svårigheter att se fölmärrar och unghästar nere i Nackarpsdalen och med Thomsson på Tibbaröd och Valdemar Smedberg – båda med mössan i hand - ta emot premieringsomdömena av Olle Kjellander. Detta i brons är en syn för många skiftande gudar.

Text Sven Ockborn foto Stig Pettersson